

Märjamaa Gümnaasiumi õppekava lisa 5

Hariduslike erivajadustega õpilaste õppekorralduse põhimõtted, tugiteenuste rakendamise kord

1. Märjamaa Gümnaasiumis on moodustatud koolisisene tugisüsteem, mis töötab õpilast nõustava ja toetava võrgustikutöö põhimõttel.
2. Tugisüsteemi põhimõtted on: õpilaste õpiedukuse tagamiseks turvalise õpikeskkonna loomine; hariduslike erivajadustega õpilaste õppe korraldamine; koolikohustuse täitmise tagamine; sõbralike sotsiaalsete suhete loomine; probleemjuhtumite lahendamise toetamine.
3. Tugisüsteemi koordineerib haridusliku erivajadusega õpilase õppe (HEV) koordineerija ning sinna kuuluvad järgmised tugispetsialistid: eripedagoog-logopeed, õppealajuhataja, sotsiaalpedagoog ja õpiabiõpetajad. Vajadusel kaasatakse võrgustikutöösse klassijuhataja(d), aineõpetaja(d), omavalitsuse lastekaitsespetsialist, kooliõde, noorsoopolitseinik jt koolivälised spetsialistid.
4. Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamine.
 - 4.1 Õppimine tasemerühmades.
 - 4.1.1 Tasemerühmades toimub õpe eesti keele ja matemaatika ja inglise keele tundides.
 - 4.1.2 3. ja 4. klassis on õpilased inglise keele ja 5. klassis eesti keele ning matemaatika õppimisel jagatud tasemerühmadesse paralleelklassideüleselt.
 - 4.1.3 Süvaõppe- ja põhirühma jagunevad õpilased testi tulemuste alusel.
 - 4.1.4 Üleminek süvarühmast põhirühma ja vastupidi on võimalik trimestrilõpu testi tulemuste põhjal ja õpilase soovi arvestades.
 - 4.2 Pikapäevarühm.
 - 4.2.1 Pikapäevarühma eesmärgiks on õpetajapoolse toetuse, järelevalve ja õpiabi pakkumine koduste õpiülesannete täitmisel 1.-4. klassi õpilasele peale tunde.
 - 4.2.2 Õpilane võetakse pikapäevarühma üheks õppeaastaks lapsevanema kirjaliku avalduse ja direktori otsuse alusel.
 - 4.2.3 Pikapäevarühma töö planeerimisel ja korraldamisel juhindub pikapäevarühma õpetaja pikapäevarühma päevakavast.
 - 4.3 Õpiabirühm.
 - 4.3.1 Koolis toimuvad õpiabirühma tunnid logopeedilise ja õpiabi osutamiseks.
 - 4.3.2 Õpiabirühma võetakse vastu ajutiste ainealaste õpiraskustega ja väljakujunemata õpioskustega ning logopeediliste probleemidega põhikooli õpilane, kes vaatamata klassi- ja aineõpetajate abile ja nõustamisele ei suuda täita põhikooli riikliku õppekava nõudeid või kes vajab õpioskuste ja -harjumuste kujundamiseks toetatavat õppekorraldust või kellel on olulisi raskusi töötada oma klassikaaslastega samal ajal samas ruumis.
 - 4.3.3 Õpilane võetakse õpiabirühma vastu HEV koordineerija ettepanekul ja kooli direktori otsusel. Rühma kuuluvad õpilased selgitatakse välja koostöös aineõpetajate ja/või klassiõpetajatega. Vajadusel lisatakse õpilasi õpiabi rühma ka õppeaasta sees.
 - 4.3.4 Õpiabirühma võivad kuuluda erinevate klasside õpilased.
 - 4.3.5 Õpiabirühma tunnid toimuvad vastava ainetunni ajal, milles õpilasel täheldatakse raskusi, või pärast õppetunde.
 - 4.4 Individuaalne õppekava (IÕK).

- 4.4.1 Individuaalne õppekava on HEV õpilaste jaoks riiklikes õppekavades sätestatud korras koostatud õppekava, mis loob õpilasele tingimused võimetekohaseks õppimiseks ja arenemiseks.
- 4.4.2 Individuaalne õppekava on vajalik teatud õppeaines tekkinud ajutiste õpiraskuste ületamiseks, õppesisu lihtsustamiseks, suurendamiseks või hindamisaluste muutmiseks. Enamasti on IÕK vajalik miinimumtulemuse saavutamiseks, kui õpiabirühmades osalemine ei ole viinud soovitud tulemini.
- 4.4.3 Kui õpilane vajab individuaalset õppekava kindlas aines, võetakse arvesse õpilase koolisiseste uuringute kokkuvõtet õpilase individuaalse arengu jälgimise kaardil (ÕIK vt lisa) ja sellest lähtuvalt koostab aineõpetaja individuaalse õppekava konkreetses aines ja kindlaks õppeperioodiks.
- 4.4.4 Klassijuhataja ja /või HEV koordineerija algatusel võib määrata individuaalse õppekava õpilasele, kellel on pärast täiendavat õppetööd pandud välja kuni kahes aines aastahinne „nõrk“ või „puudulik“ ja klassikursuse kordama jätmine ei ole põhjendatud.
- 4.4.5 Individuaalse õppekava vajalikkus otsustatakse ümarlauas aineõpetajate/klassijuhataja ettepanekul.
- 4.5 Koduõpe.
 - 4.5.1 Koduõpe on koolikohustuse täitmiseks toimuv õpe kas lapsevanema taotlusel või lapse tervislikest põhjustest tulenev.
 - 4.5.2 Õppe korraldamine toimub kas õpilase kodus või muus õpilasega või piiratud teovõimega õpilase vanemaga kokkulepitud kohas väljaspool kooli ruume.
 - 4.5.3 Vanema taotlusel koduõpet rakendatakse lapsevanema taotluse alusel, mille ta esitab kirjalikult kooli direktorile. Taotluses tuleb näidata koduõppele viimise põhjused ja last õpetama hakkava isiku andmed. Koduõpet finantseerib ja korraldab lapsevanem, kes vastutab ka õpitulemuste saavutamise eest. Otsuse vanema taotlusel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli õppenõukogu.
 - 4.5.4 Koduõpet tervislikel põhjustel rakendatakse õpilasele, kellel on raske funktsioonihäire, haigus või puue või kelle tervislik seisund võib selle põhjustada ning kelle õppetöö läbiviimiseks erivajadustest tulenevalt puuduvad koolis võimalused ja tingimused.
 - 4.5.5 Koduõpet tervislikel põhjustel rakendab kool vanema taotlusel ja nõustamiskomisjoni soovitusel.
 - 4.5.6 Otsuse õpilase tervislikel põhjustel koduõppe rakendamise kohta teeb kooli direktor käskkirjaga.
5. Õppimine väikeklassis ja ühele õpilasele keskendatud õpe.
 - 5.1 Väikeklassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane, kellel on raskest kroonilisest psüühikahäirest tulenev püsiv normikohasest erinev käitumismuster ja/ või õpivõime langus, mis takistavad õpilase enda ja teiste õpilaste õppimist ning ohustavad turvalisust tavaklassis (näiteks autismi spektri häired, sõltuvushäired, aktiivsus- ja tähelepanuhäired/keskendumisraskused, füüsiline vägivaldsus kaaslaste suhtes, agressiivsus keskkonna suhtes) või kes on lastepsühhiaatri poolt suunatud pikaajalisele rehabilitatsiooniteenusele.
 - 5.2 Väikeklassi võetakse vastu või viiakse üle õpilane tähtajaliselt, mille määrab üleriigiline nõustamiskomisjon.
 - 5.3 Õpetamisel kasutatakse erivajaduse spetsiifikast tulenevat struktureeritud õppekorraldust, õppemetoodikat ja jõukohast õppevara ning vajadusel tagatakse õpilasele logopeediline abi.

- 5.4 Koolis võimaldatakse õpilasele rehabilitatsiooniplaani või sotsiaalprogrammi rakendamine või ravi kättesaadavus õpilase psühhosotsiaalseks abistamiseks ning käitumise korrigeerimiseks.
- 5.5 Vajadusel korraldatakse koolis psühhoteraapia teenuse kättesaadavus vastava koolituse läbinud spetsialisti poolt.
- 5.6 Ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet rakendatakse erandjuhtudel väga raske ja püsiva psüühikahäirega õpilasele, kes on laste psühhiaatri otsusega suunatud pikaajalisele rehabilitatsiooniteenusele või kohtumääruse alusel suunatud sotsiaalhoolekande asutusse ja üleriigiline nõustamiskomisjon on soovitanud ühe õpilase õpetamisele keskendatud õppe rakendamist.
- 5.7 Ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet rakendatakse õpilasele, kellele on määratud raske või sügav puudeaste ning kellel on psüühilise tegevuse eripärast tulenev äärmuslik ja püsiv normikohasest erinev käitumismuster, mis ohustab õpilase enda ja teiste õpilaste õppimist ning turvalisust klassi tingimustes (ennast vigastav või apaadne käitumine; enda ja teiste suhtes ohtlikult agressiivne, destrukttiivne, vägivaldne ja impulsiivne käitumine) ja nõuab pidevat täiskasvanute järelevalvet.
- 5.8 Õppetöö toimub põhikooli riikliku õppekava või põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava alusel.
- 5.9 Ühe õpilase õpetamisele keskendatud õpet rakendatakse tähtajaliselt, mille määrab üleriigiline nõustamiskomisjon.
6. Andekate õpilaste toetamine
 - 6.1 Andekate õpilaste toetamiseks pakub kool järgmisi võimalusi:
 - 6.1.1 diferentseeritud töö tunnis;
 - 6.1.2 individuaalse õppetöö rakendamine ning täiendav juhendamine aineõpetajate poolt;
 - 6.1.3 lisatundide võimalus aineolümpiaadideks ja konkurssidel ettevalmistamiseks ja projektides osalemiseks;
 - 6.1.4 osalemine koolisisestes, üleriigilistes ja välisprojektides, TÜ Teaduskoolis;
 - 6.1.5 osalemine võõrkeele praktilal sõpruskoolide õpilastega suhtlemisel ja vahetusõpilaseks olemisel;
 - 6.1.6 osalemine aine- ja huviringides;
 - 6.1.7 valikainete õpetamine ja uurimistöõde tegemine;
 - 6.1.8 osalemine koolisisestel ja -välistel võistlustel ja konkurssidel;
 - 6.2 Tööd andekate õpilastega koordineerivad õppealajuhatajad.
7. Vähemalt kord õppeaastas tehakse tugispetsialistide ümarlauas kokkuvõtte rakendatud meetmete tõhususest ja tehakse ettepanekuid edaspidiseks.

Lisa

HEV õpilane ja individuaalse jälgimise kaart (ÕIK)

I Tasand – õpilase individuaalsuse märkamine ja esmane toetamine

Teostajad: klassijuhataja, aineõpetajad

Toetavad tegevused: Õpiraskuste ennetamine.

Koostöö lasteaedadega – lapse koolivalmiduse kaardi täitmine lasteaiaõpetajate poolt (koostöös vanemaga) ja nende esitamine kooli.

Klassi-ja aineõpetajad jälgivad laste individuaalset toimetulekut õppesituatsioonis.

Klassijuhataja avab abivajajate kohta ÕIK-i, mis on abiks ka arenguevestlustel. Klassijuhataja informeerib vanemat, HEV koordinaatorit või sotsiaalpedagoogi. ÕIK väljendab õpilase õppimise ja käitumise tugevaid ja ka arendamist vajavaid külgi. Kaart võib olla aluseks arenguevestlusele.

Esialgse lapse individuaalse arengu toetamise võimalusteks koolis on:

õppetöö diferentseerimine, individualiseerimine klassi tasandil;
lapse tunniväline individuaalne abistamine (järelaitamine, konsultatsioonid) klassi-või aineõpetajate poolt;
koostöö vanemaga, tema pedagoogiline juhendamine;
võimetekohase huvitegevuse soovitamine jm.
Õpilasele rakendatud lisatöö tulemuslikkus fikseeritakse ÕIK I tasandil. Vajadus pedagoogilis-psühholoogilise hindamise järele kooskõlastatakse vanema(te)ga.

II Tasand – HEV väljaselgitamine ja eriabi kooli tasandil

Teostajad: HEV koordinaator, tugispetsialistid (eripedagoog-logopeed, sotsiaalpedagoog, kooliõde, õpiabiõpetajad)

II tasand hõlmab tegevusi arenguliste ja hariduslike erivajaduste lastega kooli tasandil.

Erivajaduste täpsustamine toimub koolis HEV koordinaatori juhtimisel.

Hariduslike erivajaduste väljaselgitamiseks kasutatakse pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, erinevates tingimustes lapse käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, last ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, lapse meditsiinilisi uuringuid.

Tugiteenuste rakendamise vajadus fikseeritakse direktori käskkirjaga. Tugiteenuste rakendamiseks on vajalik vanema nõusolek.

Sellel tasandil koolis rakendavateks tugiteenusteks on:

eripedagoogi-logopeediline abi - õpilaste suulise ja kirjaliku kõne korrigeerimine, funktsionaalse lugemisoscuse arendamine. Logopeedilist abi vajavate õpilaste rühmad moodustatakse diagnoosetteütluse ja individuaalse kõne uuringu alusel.

sotsiaalpedagoogiline abi - kohanemis-, käitumis- ja õpiprobleemidega õpilase tegutsemisvõime ja toimetuleku toetamine läbi last ümbritseva võrgustiku koostöö.

õpiabi rühmad - toetada põhikooli õpilase arengut tulenevalt tema hariduslikest erivajadustest ja võimaldada tal saavutada põhikooli riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi.

pikapäevarühm - võimaldada õpilastele tuge ja järelevalvet õppetööst vaba aja sisustamisel, koduste õppeülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel.

individuaalne õppekava - toetada põhikooli õpilase arengut tulenevalt tema hariduslikest erivajadustest ja võimaldada tal saavutada põhikooli riikliku õppekava nõuetele vastavaid õpitulemusi.

rühmaõpe - märgata õpilasi, kes vajavad õppetööks ja sotsialiseerumiseks väiksemat kollektiivi ja individuaalset juhendamist, likvideerida võimalikult kohe vajakajäämised õpilaste teadmistes, õpilaste igakülgne arendamine vastavalt võimetele, abi koduülesannete täitmisel.

tugispetsialistide ümarlaud - hariduslike erivajadustega õpilaste probleemide arutamine, õpilaste ja lastevanemate nõustamine.

Tugiteenuste rakendamise tulemuslikkuse kohta märgivad kõik hariduslike erivajadustega tegelnud õpetajad ja spetsialistid vastavalt vajadusele ÕIK-le õpilase ainealase toimetuleku kirjelduse ja esitavad omapoolsed soovitused.

Lähtuvalt eelnevast kavandatakse edasised tegevused: tugiteenuste lõpetamine, tugiteenuste jätkamine samal või tõhustatud viisil, täiendavate uuringute teostamine, tugiteenuste vahetamine või muu teenuse lisamine, ettepanek nõustamiskomisjoni suunamiseks vm.

III Tasand – kooliväline nõustamine

Teostajad: õppenõustamiskomisjoni spetsialistid, eriarstid.

Kui koolis rakendatud tugiteenused ei osutunud tulemuslikuks, viiakse läbi täiendav uuring väljaspool haridusasutust, mis toimub valdavalt meditsiiniuasutuses arstide osalusel. Uuringu tulemused on aluseks nõustamiskomisjoni suunamiseks.

Nõustamiskomisjoni soovitude alusel jätkub eriõpetuse ja tugiteenuste rakendamine kas tava- või eriklassi või vastava spetsiaalsusega erikooli tingimustes. Arvestatakse nõustamiskomisjoni ja uuringus osalenud spetsialistide soovitusi.

Nõustamiskomisjoni soovitusel rakendab kool järgnevaid meetmeid: individuaalse õppekava rakendamine, kus nähakse ette riiklikus õppekavas sätestatud õpitulemuste vähendamine, õppe korraldamine lihtsustatud õppekava järgi, koduõppe rakendamine (tulenevalt HEV õpilase terviseseisundist), riikliku õppekava järgi ühele õppele keskendatud õppe rakendamine (seda kasutatakse õpilase puhul, kes terviseseisundist tulenevalt vajab koolis pidevat jälgimist või abistamist), õpilase üleviimine põhiharidust omandavate õpiraskustega õpilaste klassi, väikeklassi suunamine.

Õpilasele, kellel on maakondliku nõustamiskomisjoni poolt soovitatud õppida põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppes, tehakse ettepanek jätkata õpinguid koolis, milles toimub õppetöö põhikooli lihtsustatud riikliku õppekava lihtsustatud õppe alusel. Kui lapsevanem või eestkostja ei ole ülalnimetatud ettepanekuga nõus, jätkab õpilane õpinguid Märjamaa Gümnaasiumis individuaalse õppekava järgi .

Vähemalt kord õppeaastas tehakse tugispetsialistide ümarlauas kokkuvõtte rakendatud meetmete tõhususest ja tehakse ettepanekuid edaspidiseks.